

визначення свого ставлення до судимості, що відбувається шляхом регулювання правового статусу осіб, які мають статус судимої особи; застосування до осіб, які мають судимість обмеження їхніх прав і свобод, поновлення останніх відбувається шляхом дотримання судимої особи відповідних умов, які передбачені законодавством; контроль за поведінкою таких осіб, і в разі якщо особа, яка має судимість, відмовляється від дотримання закону, примушування її до виправлення своєї поведінки. Наслідки, яких зазнає особа зі статусом судимості, мають кримінально-правовий характер та загально-правовий характер. Щодо загально-правових наслідків судимості, то можна сказати, що вони настають під час відбування покарання та після того як покарання за вчинене є відбутим. Судимість впливає не тільки на кримінальні наслідки, але й обмежує правовий статус особи, яка вже була покарана за вчинене кримінальне правопорушення, це позбавляє її прав що належать їй як громадянину держави. Статус судимості ускладнює життя таких осіб, які понесли покарання за вчинене. Щодо кримінально-правових наслідків статусу судимої особи, то варто зазначити що судимість може мати кваліфікуючу ознаку, коли вчиняється нове кримінальне правопорушення.

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від від 05.04.2001 № 2341-III (дата оновлення: 13.12.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 08.02.2023).

2. Чумак, Ю. І., Соболь О. І. Правові наслідки судимості. Діяльність органів публічної влади щодо забезпечення стабільності та безпеки суспільства : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 21-22 травня 2015 р. С. 267-269.

3. В. І. Тютюгін. Судимість як один із засобів кримінальної відповідальності. *Вісник Асоціації кримінального права України*. №2(18). 2022. С. 218-250.

4. О. Ю. Бойко. Поняття судимості та її наслідки. *Право і суспільство*. №1-2. 2014. С. 213-217.

5. О. В. Острогляд. Інститут судимості в Україні: недоліки законодавчої регламентації. *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. Випуск 1. С. 176 – 179.

Ірина Шило

викладач

Єгор Орел

здобувач вищої освіти

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ Й ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Сьогодні, попри всі досягнення цивілізації, спостерігаються негативні тенденції щодо збільшення кількості кримінальних правопорушень у вигляді домашнього насильства. Слід наголосити, що домашнє насильство становить

неабияку загрозу для функціонування інституту сім'ї і для регулювання соціальної сфери держави. Безперечно без подолання цього антисуспільного явища не можна створювати умови для функціонування дієвої правової системи, розвитку демократії, реалізації прав та свобод кожного громадянина. Незважаючи на посилення заходів щодо боротьби з цим явищем, проблема домашнього насильства так чи інакше все ще посідає одне з найважливіших місць на міжнародному рівні. Тому запобігання та протидія насильству в сім'ї є одним із важливих напрямів для функціонування інституту сім'ї й принципу демократії та суспільного розвитку загалом. Особливо важливим аспектом у напрямку боротьби з домашнім насильством є розробка єдиних міжнародних стандартів щодо запобігання та протидії домашньому насильству. Наразі такі стандарти і методи знайшли своє відображення в міжнародно-правових актах, деклараціях, конвенціях. Міжнародні стандарти та зарубіжний досвід щодо запобігання та протидії домашньому насильству, враховуючи особливості їх системи державного управління та законодавства, становить суттєвий інтерес та досвід для України.

Тож в реаліях сьогодення, сучасна правова система має своєчасно реагувати на суспільно-небезпечні загрози, зокрема, які пов'язані з регулюванням суспільних відносин. Одним із шляхів покращення правових основ протидії насильства у сім'ї є досвід зарубіжних країн. Так, наприклад, у Німеччині важливу роль у протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаним із домашнім насильством у сім'ї виконує поліція. У разі вчинення домашнього насильства у будь-якій формі потерпіла особа має можливість звернутися до поліції, при цьому жертви з вадами слуху можуть зв'язатися з поліцією посередництвом факсу або SMS. У разі отримання повідомлення про вчинення домашнього насильства діяльність поліції спрямовується на проведення перевірки отриманої інформації, припинення протиправних дій, збирання доказів [1].

Також у Польщі позитивним досягненням у сфері протидії злочинам, пов'язаним із домашнім насильством є впровадження швидкого механізму реагування на випадки домашнього насильства. Так, на основі Закону щодо протидії злочинам в сім'ї було створено «блакитну лінію», за якою можна негайно повідомити поліцію про факт вчинення домашнього насильства, внаслідок чого поліція разом з прокуратурою має можливість негайно зреагувати на усунення загрози для жертви [2]. Слід констатувати, що досвід зарубіжних країн є важливим для функціонування правоохоронних органів України. Звичайно міжнародний досвід зміцнює потенціал Національної поліції України. Зокрема, поліція проходить спеціальну підготовку, здійснює розслідування справ, взаємодіє із державними інституціями у справі попередження, запобігання та припинення випадків домашнього насильства. Доцільним є досвід Польщі щодо створення цілодобової телефонної «блакитної лінії», за якою можна повідомити поліції про факт домашнього насильства, внаслідок чого поліція реагує та вчиняє дії щодо усунення та запобігання загрози для жертви домашнього насильства.

Всі міжнародні організації визнають актуальність проблеми та мають певний механізм боротьби з насильством у сім'ї. Гарантії рівності всіх осіб та заборона насильства у сім'ї містяться й у низці нормативних актів міжнародного права, які в різні часи були ратифіковані Україною, ставши невід'ємною частиною національного законодавства. Одним з таких нормативно-правових актів є Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод у якій йдеться про зобов'язання забезпечити дієві, правомірні принципи для захисту будь-якої особи від незаконного насильства [3].

Також ООН та Радою Європи прийнято ряд правових документів, спрямованих на запобігання жорстокому поводженню з дітьми, проявом якого виступає насильство над дітьми в сім'ї, а саме: Декларація прав дитини; Конвенція ООН про права дитини; Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання; Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці; Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального розбещення [4].

Зважаючи на викладене, можна зробити висновок, що наразі злочинність продовжує існувати та завдавати суттєвої шкоди суспільству та державі загалом. Одним із злочинів, який залишається глобальним є гендерне насильство, а саме домашнє насильство. Проблема домашнього насильства є загальносвітовою, оскільки вона розглядається як проблема захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина. Втручання у випадках насильства у сім'ї та в побуті є важливим завданням. Тобто, однією із сучасних світових тенденцій є питання щодо розв'язання проблематики домашнього насильства та формування дієвих заходів запобігання та протидії домашньому насильству. Саме тому протидія домашньому насильству є одним із важливих напрямів суспільного та демократичного розвитку держави.

---

1. Gewalt gegen Frauen (2022). Вилучено з <http://www.deaf-sachsen.de/index.php?menuid=172>

2. Фінальний звіт за результатами науково-практичного семінару «Розгляд судьями справ щодо насильства над дітьми та торгівлі людьми: міжнародні стандарти та досвід». Львів, 26–27 січня 2011 р. 40 с.

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 01 січня 1990 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення 04.02.2023)

4. Заброда С.М. Міжнародно-правові стандарти поліцейської діяльності щодо протидії насильству в сім'ї. Право і суспільство № 2, 2012. С. 161-168